

Sygn. akt VU 1555/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rentę socjalną

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 17 października 2013 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1555/13

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 17 października 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. W. prawa do renty socjalnej, podnosząc w uzasadnieniu, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy.

M. W. złożyła w dniu 15 listopada 2013 roku odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie jej prawa do renty socjalnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. W., urodziła się (...). Ukończyła szkołę podstawową – od 5 klasy uczęszczała do szkoły specjalnej i w tym systemie ukończyła również gimnazjum. Od 1 września 2011 roku jest uczennicą (...) Szkoły Zawodowej (...) w O..

(dowód: wniosek o rentę k. 1-2 akt rentowych, zaświadczenie k. 3 akt rentowych)

W dniu 31 lipca 2013 roku wnioskodawczyni wystąpiła o ustalenie prawa do renty socjalnej.

(dowód: wniosek o rentę k. 1-2 akt rentowych)

Orzeczeniem z dnia 6 września 2013 roku Lekarz Orzecznik ZUS po zapoznaniu się z opinią konsultanta psychologa z dnia 30 sierpnia 2013 roku i po rozpoznaniu u wnioskodawczyni upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim oraz padaczki, uznał, iż M. W. nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

(dowód: orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 6.09.2013 roku k.5 w aktach ZUS oraz opinia k. 24 i 26 w dokumentacji medycznej)

W związku z wniesionym sprzeciwem od orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS, sprawa przekazana została do rozpoznania przez Komisję Lekarską ZUS, która w oparciu o przeprowadzony wywiad, badanie przedmiotowe oraz analizę dokumentacji medycznej wnioskodawczyni i po rozpoznaniu upośledzenia umysłowego z zaburzeniami zachowania oraz padaczki nie ustaliła, aby stopień naruszenia sprawności organizmu uzasadniał jej całkowitą niezdolność do pracy.

(dowód: orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 9.10.2013 roku k. 12 w aktach ZUS oraz opinia k. 33 w dokumentacji medycznej)

Aktualnie u wnioskodawczyni występują następujące schorzenia:

- upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim,
- zaburzenia osobowości,
- padaczka.

Powyższe schorzenia nie czynią wnioskodawczyni całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej.

(dowód: częściowo opinia łączna biegłej psycholog J. Ś. i biegłej psychiatry A. R. k. 12-13, opinia biegłej neurolog A. P. k. 19-21, opinia biegłego psychiatry J. B. k. 40-42, opinia biegłego psychiatry B. J. k. 57-59)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 r., nr 135, poz. 1268) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia;
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w art. 4 ust. 1 cytowanej ustawy, przysługuje renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała lub renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Przepis art. 5 powołanej ustawy nakazuje przy tym, aby ustalenie całkowitej niezdolności do pracy następowało na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227).

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za niezdolną do pracy uważa się osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu

i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji oraz po drugie możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1). Całkowita niezdolność do pracy występuje, gdy osoba utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (art. 12 ust. 1 i 2), z tym iż zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody w orzeczeniu całkowitej niezdolności do pracy (art. 13 ust. 4).

W świetle wskazanych przepisów całkowicie niezdolną do pracy jest zatem osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy na normalnym rynku pracy, przyczyną tej utraty jest naruszenie sprawności organizmu i nie rokuje, że po przekwalifikowaniu odzyska zdolność do pracy.

W przedmiotowej sprawie w celu ustalenia, czy pełnoletnia wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy, a jeśli tak, to kiedy powstało naruszenie sprawności organizmu powodujące tą niezdolność, Sąd dopuścił dowód z pisemnej opinii trzech biegłych psychiatrów a także psychologa i neurologa - a więc biegłych w zakresie których specjalności mieszczą się rozpoznane u wnioskodawczyni schorzenia.

Na wstępie wskazać należy, iż wszyscy biegli byli zgodni w swoich ustaleniach dotyczących rozpoznania i intelektu, ale różnili się w ocenie wpływu zdiagnozowanych schorzeń na zdolność do pracy M. W.. Z podzielonych przez Sąd opinii biegłych psychiatrów J. B. (2) i B. J. (2) wynika, że stan zdrowia wnioskodawczyni nie czyni jej całkowicie niezdolną do pracy. Sąd tym samym nie podzielił opinii łącznej sporządzonej przez biegłą psycholog J. Ś. (2) i psychiatrę A. R. (2) w zakresie w jakim uznały one wnioskodawczynię za całkowicie niezdolną do pracy. Biegły J. B. (2) w obszarze psychiatrycznym poza obniżeniem deficytu intelektu

(w stopniu lekkim) zaburzeniami osobowości dość charakterystycznymi dla osób z padaczką (lepkość, inercja zaleganie afektów, nieco obniżone funkcje uwagi, nieco obniżona wydolność psychomotoryczna, drażliwość podatność na zakłócenia, reakcje dezadaptacyjne) nie stwierdził znaczących deficytów poznawczych zaburzeń nastroju, zaburzeń lękowych. Jak wskazał ten biegły, obecne funkcjonowanie wnioskodawczyni to dojazdy autobusem szkolnym do szkoły (z bardzo dużym prawdopodobieństwem samodzielnie), obsługa komputera z Internetem pomaganie matce w domowych obowiązkach, zadawalająca orientacja w środowisku, sprawność narządowa pozwala na wykonywanie prostych prac w przyjaznych warunkach. W ocenie biegłego J. B. (2), oznacza to zdolność do pracy na niezbyt obciążających stanowiskach pracy i obniżonym poziomie uciążliwości, a także z zakazem obsługiwanie maszyn będących w ruchu i prac na wysokościach. Jak wskazał biegły problemami na chwilę obecną mogą być jedynie kwestie wolicjonalne, motywacyjne, wartościowanie hierarchii celów, potrzeb, dążeń. Zdaniem biegłego nie stanowią one przeszkody w podjęciu pracy, a podjęcie pracy dla wnioskodawczyni będzie pewnym wyzwaniem. W swojej opinii biegły J. B. (2) zgodził się opinią łączną sporządzoną przez biegłą psycholog J. Ś. (2) i psychiatrę A. R. (2) w kwestii intelektu. Nie zgodził się natomiast z oceną funkcjonowania środowiskowego. Jak wynika z jego opinii, podzielonej przez Sąd, nawet jeśli przyjąć istnienie zaburzeń emocjonalnych, zaburzeń adaptacyjnych to ich nasilenie ma charakter incydentalny, a nie codzienny. W rozumieniu przepisów orzecznich służą temu krótkotrwałe zwolnienia lekarskie , właściwe reakcje terapeutyczne.

Biegły w swojej opinii zwrócił również uwagę na takie okoliczności w badaniu stanu psychicznego (czego nie wskazują biegłe J. Ś. i A. R.) jak poprawna orientacja środowiskowa, ale i dobra kontrola wypowiedzi, wielokrotnie podkreślanie przez wnioskodawczynię, że do szkoły dowozi ją matka.

Na uwagę zasługują również podniesione przez biegłego okoliczności związane z koniecznością motywowania do podjęcia pracy, do wysiłku, a przynajmniej podejmowania takich prób. Rezygnacja z takich wysiłków utrwala niektóre cechy osobowości niepożądane ze społecznego punktu widzenia. Mając na uwadze powyższe uwagi biegły J. B. (2), przy stwierdzeniu upośledzenia umysłowego lekkiego z epizodycznymi zaburzeniami zachowania i zaburzeniami osobowości, nie znalazł podstaw do orzekania o długotrwałej całkowitej niezdolności do pracy M. W..

Podobny wniosek w ocenie zdolności do pracy wnioskodawczynie wyprowadził biegły psychiatra B. J. (2). Biegły ten po jednorazowym osobistym badaniu wnioskodawczynie, analizie dokumentacji medycznej oraz po za poznaniu się ze sporządzonymi w sprawie opiniami wskazał, że M. W. cierpi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, zaburzenia osobowości oraz padaczkę. W ocenie tego biegłego deficyt intelektu nie czyni M. W. całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej. Rozpoznane upośledzenie umysłowe oraz zaburzenia osobowości nie powodują takiej dezorganizacji aktywności, która uniemożliwiłaby wykonywanie prostych prac fizycznych. Biegły w swojej opinii domniemywa, że na funkcjonowanie M. W. mają też wpływ zaniedbania środowiskowe, a ograniczenia w wykonywaniu pracy wynikają jedynie z padaczki.

Sąd nie podzielił opinii łącznej sporządzonej przez biegłą psycholog J. Ś. (2) i psychiatrę A. R. (2) w zakresie całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczynie. W swojej opinii biegłe całkowitą niezdolność do pracy wnioskodawczynie łączą bowiem nie tylko ze schorzeniami psychiatrycznymi, ale także ze schorzeniem neurologicznym w postaci padaczki. Tymczasem biegłe były uprawnione li tylko do oceny stanu zdrowia psychicznego wnioskodawczynie i jego wpływu na jej zdolność do pracy. Łącząc całkowitą niezdolność do pracy wnioskodawczynie także ze schorzeniami neurologicznymi, biegłe przekroczyły swoje zawodowe kompetencje, co dyskwalifikuje ich opinię. Tym bardziej, że biegła neurolog A. P. (2) po przeprowadzonym neurologicznym badaniu, analizie akt i dokumentacji medycznej nie uznała wnioskodawczynie za całkowicie niezdolną do pracy z powodu rozpoznanej u niej padaczki. Biegła neurolog w badaniu przedmiotowym nie stwierdziła objawów ogniskowego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Biegła wyjaśniła, że padaczka nie jest przeciwwskazaniem do pracy w ogóle. Z powodu schorzeń neurologicznych wnioskodawczynie nie może pracować jedynie w warunkach szczególnych tj. przy maszynach w ruchu, blisko źródeł prądu i ognia, na wysokości, w porze nocnej. Może natomiast wykonywać wszystkie inne proste prace.

Wolną od takich błędów były opinie dwóch pozostałych psychiatrów: J. B. (2) i B. J. (2). Biegli ci oceniając wyłącznie stan zdrowia psychicznego skarżącej nie mieli wątpliwości, że nie uzasadnia on całkowitej niezdolności do pracy. Dlatego Sąd w całości oparł się na opiniach tych biegłych psychiatrów, jako spójnych i logicznych.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż wnioskodawczynie przed styczniem 2013 roku tj. przed próbą samobójczą, nie była leczona ani nawet kierowana do psychiatry, mimo, że pozostawała pod opieką neurologa, który nie uznał za celowe skierowanie jej do (...). Ponadto pierwszy kontakt z psychologiem i psychiatrą miał miejsce na początku 2013 roku, a następny w postaci pojedynczej wizyty w PZP w czerwcu 2013 roku. Taki przebieg leczenia nie wskazuje na istotne zaburzenia funkcjonowania wymagającego intensywnego leczenia.

W ocenie Sądu biegli psychiatrzy J. B. (2) i B. J. (2) oraz biegła neurolog A. P. (2) rzeczowo uzasadnili swoje stanowisko odnośnie zdiagnozowanych u wnioskodawczynie schorzeń i ich wpływu na jej zdolność do pracy. Biegli byli zgodni w swoich wnioskach końcowych, iż stopień zaawansowania rozpoznanych przez nich schorzeń nie czyni wnioskodawczynie całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej. Wnioskodawczynie nie zgłosiła do tych opinii żadnych zarzutów, mimo że to na niej zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodu. To strony - zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności procesu cywilnego - są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 k.p.c.) Wnioskodawczynie domagając się prawa do renty, winna zatem przed Sądem wykazać spełnienie przesłanki niezdolności do pracy, czego nie uczyniła.

W tym stanie sprawy Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, iż wnioskodawczynie nie spełniła przesłanek warunkujących przyznanie prawa do renty socjalnej, określonych w przepisach powołanych na wstępie rozważań i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.